

Metodyka prowadzenia doświadczeń

Doświadczenia prowadzono według metodyk oraz zaleceń zawartych w doborach odmian opracowanych przez COBORU w Słupi Wielkiej. Są to doświadczenia proste (jednoczynnikowe) zakładane w trzech powtórzeniach.

- łąbin wąskolistny: obsada roślin na 1 m² dla odmian niesamokończących 100 szt., a dla odmian samokończących 120 szt.
- łąbin żółty: obsada roślin na 1 m² dla odmian niesamokończących 90 szt., a dla odmian samokończących 120 szt.
- bobik : obsada roślin na 1 m² dla odmian niesamokończących 50 szt., a dla odmian samokończących 70 szt.
- groch siewny: obsada roślin na 1 m² dla odmian średniowysokich 110 szt., a dla odmian wysokich 100 szt.
- soja: obsada roślin na 1 m² 65 szt.

Cechy rolnicze i użytkowe ujęte w tabelach, w dalszej części publikacji, podane są w skali 9°.

9 – oznacza stan najlepszy

1 – oznacza stan najgorszy

Wyniki charakteryzujące podstawowe cechy gospodarcze odmian przedstawione zostały w formie tabelarycznej.

Bobik

Uwagi ogólne

W Krajowym rejestrze znajduje się obecnie 15 odmian, które w zależności od ich cech morfologiczno-użytkowych można podzielić na trzy grupy: 3 odmiany niesamokończące o niskiej zawartości tanin, 11 odmian niesamokończących o podwyższonej zawartości tanin i 1 odmiana samokończąca.

Doświadczenia z bobikiem w woj. warmińsko mazurskim realizowane były w SDOO Wróćkowo, ZDOO Rychliki oraz ZDOO Ruska Wieś. Badano 14 odmian bobiku podzielone na dwie grupy:

I grupa - 13 odmian niesamokończących

II grupa - 1 odmiana samokończąca

Doświadczenia założono w 3 powtórzeniach. Powierzchnia poletka do zbioru wynosiła 16,5 m². Wyniki uzyskane w 2025 roku przedstawiono na tle średniej krajowej wg COBORU. W doświadczeniach stosowano chemiczną ochronę roślin w zakresie zwalczania chwastów jak również szkodników. Stosowane preparaty znajdowały się w oryginalnych opakowaniach i były zarejestrowane w Polsce.

Wyniki doświadczeń

W ostatnim roku uzyskane plony bobiku były wyższe w stosunku do roku ubiegłego. Wśród odmian na szczególną uwagę zasługują niesamokończące: Apollo, Capri, Cartoon, Mystic, Genius odmiana z CCA Trumpet oraz badana pierwszy rok odmiana Ketu. W poszczególnych doświadczeniach najwyższymi plonującymi odmianami były: we Wróćkowie- Cartoon, Mystic, Amina, Genius, Ketu, Onyks, Trumpet i Futura natomiast w Ruskiej Wsi- Apollo, Capri, Cartoon, Genius, Callas i Trumpet a w Rychlikach- Albus, Capri, Cartoon, Mystic i Trumpet. Znacznie poniżej wzorca we wszystkich miejscowościach plonowała odmiana Cartoon. Najwyższą masę tysiąca nasion (MTN) osiągnęła odmiana Capri, Genius i Onyks, a najniższą (MTN) cechowała się Albus i Granit.

Tabela 1.

Bobik. Odmiany badane. Rok zbioru: 2025

Lp.	Odmiana	Kod kraju pochodzenia	Rok wpisania do Krajowego rejestru *	Rok włączenia do LOZ	Hodowca (jednostka prowadząca hodowlę zachowawczą lub dla odmian zagranicznych krajowy przedstawiciel)
odmiany niesamokończące					
1.	Albus	PL	2002		Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR ul. Główna 20; PL- 99-307 Strzelce
2.	Fernando	PL	2016		Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR ul. Główna 20; PL- 99-307 Strzelce
3.	Apollo**	DE	2018	2021	Saaten-Union Polska sp. z o.o. ul. Straszewska 70; PL- 62-100 Wągrowiec
4.	Capri**	DE	2018		Saaten-Union Polska sp. z o.o. ul. Straszewska 70; PL- 62-100 Wągrowiec
5.	Cartoon**	DE	2023	2025	Saaten-Union Polska sp. z o.o. ul. Straszewska 70; PL- 62-100 Wągrowiec
6.	Mystic**	DE	2023	2025	Saaten-Union Polska sp. z o.o. ul. Straszewska 70; PL- 62-100 Wągrowiec
7.	Amina**	DE	2024		Saaten-Union Polska sp. z o.o. ul. Straszewska 70; PL- 62-100 Wągrowiec
8.	Genius*	DE	2024		NPZ Polska sp.z o.o. Grabonóg 76A; PL-63-820 Piaski
9.	Callas **	DE	2025		Saaten-Union Polska sp. z o.o. ul. Straszewska 70; PL- 62-100 Wągrowiec
10.	Ketu **	DE	2025		NPZ Polska sp.z o.o. Grabonóg 76A; PL-63-820 Piaski
11.	Onyks **	PL	2025		Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR ul. Główna 20; PL- 99-307 Strzelce
12.	Trumpet**	DE	CCA	2024	
13.	Futura**	DE	CCA		
odmiany samokończące					
14.	Granit**	PL	2006		Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR ul. Główna 20; PL- 99-307 Strzelce

* - według „Listy odmian roślin rolniczych wpisanych do Krajowego rejestru w Polsce”

**- odmiany wysokotaninowe

CCA – Wspólnotowy katalog odmian roślin rolniczych, ^R- odmiana wstępnie rekomendowana

Tabela 2.

Bobik. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru: 2025

Miejscowość	SDOO Wróćkowo pow. Olsztyn	ZDOO Ruska Wieś pow. Elk	ZDOO Rychliki pow. Elbląg
Kompleks rolniczej przydatności gleby	pszenny dobry	pszenny dobry	pszenny dobry
Klasa bonitacji gleby	III b	IV b	III b
pH gleby w KC/	7,1	6,6	6,2
Przedplon	owies	pszenica ozima	rzepak ozimy
Data siewu	21.03.	22.03.	25.03.
Obsada nasion (szt./m ²)	50; 70	50; 70	50; 70
Data zbioru	20.08.	22.08.	17.09.
Nawożenie mineralne			
N (kg/ha)	20	25	20
P₂O₅ (kg/ha)	35	45	60
K₂O (kg/ha)	85	85	80
Środki ochrony roślin			
Zaprawa nasienna (nazwa)	Maxim 25 FS		
Herbicyd (nazwa, dawka/ha)	Stallion 363 CS (3l); Foresto 502,4 SL (1,25) + Dash HC (0,9l)	Wing P 462,5 EC (2,5l) + Amstaf 800 EC (1,5l)	Stallion 363 CS (3l)
Insektycyd (nazwa, dawka/ha)	Los Ovados 200 SE (0,2l)	Mospilan Classic (0,2kg); Cyberkill Maxx 500 EC (0,05l)	Acceptir 200 SE (0,2l)
Inne zabiegi			
Inne zabiegi (nazwa)	Nitragina	Nitragina	Nitragina

Tabela 3.

Bobik. Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru 2025

Lp.	Wyszczególnienie	Wróćkowo	Ruska Wieś	Rychliki
1.	Termin początku kwitnienia (data)	01.06.	03.06.	01.06.
2.	Termin dojrzałości technicznej (data)	11.08.	02.08.	28.07.
3.	Wysokość roślin (cm)	107	123	112
4.	Wyleganie roślin w fazie końca kwitnienia (skala 9°)	9	9	9
5.	Wyleganie przed zbiorem (skala 9°)	8,8	9	9
6.	Masa 1000 nasion (g)	561,1	354,2	505,0
7.	Porażenie przez choroby (skala 9°)			
	- czekoladowa plamistość	7,8	6,1	9
	- askochytoza	9	9	9
	- rdza bobiku	7,7	9	9
8.	Wilgotność nasion podczas zbioru (%)	13,5	15,4	16,6
9.	Plon nasion (przy wilgotności 14%) dt/ha	<u>51,6</u>	<u>33,6</u>	<u>36,5</u>

Wyniki średnie z wszystkich badanych odmian

Skala 9°: 9 - oznacza stan najkorzystniejszy, 1- oznacza stan najmniej korzystny

Tabela 4.

Bobik. Plon nasion odmian w miejscowościach (% wzorca). Rok zbioru: 2025

przy wilgotności nasion 14%

Lp.	Odmiana	Wróćkowo	Ruska Wieś	Rychliki	średnia z rejonu ¹⁾ wg COBORU	średnia z kraju wg COBORU
<u>Wzorzec (dt/ha)</u>		<u>51,9</u>	<u>33,6</u>	<u>36,5</u>	<u>39,0</u>	<u>39,2</u>
<i>odmiany niesamokończące</i>						
1.	Albus	82	80	109	91	91
2.	Fernando	93	84	101	93	91
3.	Apollo*	97	106	97	104	104
4.	Capri*	98	121	103	106	104
5.	Cartoon*	107	111	105	101	104
6.	Mystic*	106	97	103	106	101
7.	Amina*	101	93	95	100	100
8.	Genius*	113	107	97	109	105
9.	Callas *	96	112	97	97	103
10.	Ketu *	103	100	100	100	101
11.	Onyks *	115	91	90	98	97
12.	Trumpet* CCA	101	112	109	110	104
13.	Futura* CCA	106	93	101	99	100
<i>odmiany samokończące</i>						
14.	Granit*	80	94	93	85	93
Liczba doświadczeń		-	-	-	5	28

Wzorzec w 2025 roku – średnia z wszystkich odmian

*- odmiany wysokotaniowe

1)- rejon: woj. warmińsko-mazurskie i podlaskie

Tabela 5.

Bobik. Plon nasion odmian (% wzorca). Lata zbioru: 2025; 2024; 2023*przy wilgotności nasion 14%*

Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Lata				
			2025	2024	2023	2024-2025	2023-2025
Wzorzec (dt/ha)			40,7	33,3	32,3	37,0	35,4
odmiany niesamokończące							
1.	Albus	3	90	91	104	90	95
2.	Fernando	3	93	83	95	88	90
3.	Apollo*	3	100	105	106	103	104
4.	Capri*	3	107	106	97	107	103
5.	Cartoon*	3	108	106	97	107	104
6.	Mystic*	3	102	103	106	103	104
7.	Amina*	2	96	96	-	96	-
8.	Genius*	2	106	120	-	113	-
9.	Callas **	1	102	-	-	-	-
10.	Ketu **	1	101	-	-	-	-
11.	Onyks **	1	99	-	-	-	-
12.	Trumpet* CCA	3	107	116	109	112	111
13.	Futura* CCA	2	100	100	-	100	-
odmiany samokończące							
14.	Granit*	3	89	94	91	92	91
Liczba doświadczeń			3	3	3	6	9

Wzorzec - średnia z wszystkich odmian

*- odmiany wysokotaniowe

CCA – Wspólnotowy katalog odmian roślin rolniczych

Tabela 6.

Bobik. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca).**Lata zbioru: 2025; 2023-2025**

Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Wysokość roślin (cm)		Początek kwitnienia (kolejny dzień roku)		Dojrzałość techniczna (kolejny dzień roku)		Masa 1000 nasion (g)		Czekoladowa plamistość (skala 9°)		Askochytoza (skala 9°)		Rdza bobiku (skala 9°)	
			2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025	2023 i 2025	2025	2023-2025
Wzorzec (skala 9°)			114	93	152 01.06.	154 03.06.	215 03.08.	215 03.08.	475,0	473,5	7,0	7,4	8,3	8,0	7,7	7,7
odmiany niesamokończące																
1.	Albus	3	-4	-3	1	1	0	0	-58,2	-28,0	-0,1	0,0	-0,3	-0,2	-0,1	-0,1
2.	Fernando	3	0	-1	0	0	2	1	-33,8	-30,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,9	0,5
3.	Apollo*	3	-2	-2	-2	-1	0	0	18,8	23,3	-0,1	-0,2	-0,3	-0,2	0,3	0,0
4.	Capri*	3	1	2	-1	-1	0	-1	60,3	25,4	-0,1	-0,1	-0,6	-0,5	-0,4	-0,5
5.	Cartoon*	3	5	2	-1	0	0	-1	4,2	14,7	-0,1	0,0	0,4	0,2	0,3	-0,2
6.	Mystic*	3	5	3	0	0	0	0	20,6	10,6	-0,1	0,1	0,4	0,3	0,6	0,3
7.	Amina*	2	-1	-	0	-	-1	-	9,7	-	0,0	-	0,4	-	-0,1	-
8.	Genius*	2	0	-	1	-	1	-	53,7	-	0,7	-	0,4	-	0,3	-
9.	Callas **	1	2	-	0	-	-1	-	-39,4	-	0,0	-	0,4	-	-0,7	-
10.	Ketu **	1	4	-	0	-	1	-	6,8	-	-0,1	-	-0,3	-	-0,1	-
11.	Onyks **	1	2	-	0	-	-1	-	49,6	-	-0,1	-	0,0	-	-0,1	-
12.	Trumpet* CCA	3	-2	-2	0	1	0	0	-45,2	-35,0	0,2	0,1	-0,3	-0,3	-0,1	0,1
13.	Futura* CCA	2	-1	-	0	-	-1	-	7,1	-	0,2	-	0,4	-	-0,1	-
odmiany samokończące																
14.	Granit*	3	-8	-8	0	-1	0	-1	-54,2	-33,7	-0,5	-0,2	-0,6	-0,4	-0,7	-0,4
Liczba doświadczeń			3	9	3	9	3	9	3	9	2	5	1	3	1	4

Wzorzec - średnia z wszystkich odmian

*- odmiany wysokotaniowe

**Charakterystyka odmian bobiku wpisanych do Krajowego rejestru
w sezonie wegetacyjnym 2025 na podstawie Listy Opisowej Odmian COBORU
(odmiany badane w doświadczeniach regionalnych)**

CALLAS

Odmiana niesamokończąca, wysokotaninowa, przeznaczona do uprawy na nasiona. Plon nasion i plon białka duży. Masa 1000 nasion duża. Zawartość białka ogólnego w nasionach średnia, włókna surowego dość mała. Termin kwitnienia i dojrzewania dość wczesny, okres kwitnienia średni. Równomierność dojrzewania dobra. Rośliny średniej wysokości. Odporność na wyleganie w fazie końca kwitnienia średnia, przed zbiorem dość mała. Odporność na askochytozę, czekoladową plamistość i rdzę bobiku – średnia. Optymalna obsada roślin około 50 szt./m².

KETU

Odmiana syntetyczna, niesamokończąca, wysokotaninowa, przeznaczona do uprawy na nasiona. Plon nasion i plon białka duży. Masa 1000 nasion mała. Zawartość białka ogólnego w nasionach dość duża, włókna surowego średnia. Termin kwitnienia i dojrzewania średni, okres kwitnienia średni. Równomierność dojrzewania dobra. Rośliny średniej wysokości. Odporność na wyleganie w fazie końca kwitnienia i przed zbiorem dość duża. Odporność na askochytozę, czekoladową plamistość i rdzę bobiku – średnia. Optymalna obsada roślin około 50 szt./m².

ONYKS

Odmiana niesamokończąca, wysokotaninowa, przeznaczona do uprawy na nasiona. Plon nasion i plon białka duży. Masa 1000 nasion bardzo duża. Zawartość białka ogólnego w nasionach dość duża, włókna surowego średnia. Termin kwitnienia średni, termin dojrzewania nieco późniejszy od średniego, okres kwitnienia średni. Równomierność dojrzewania dobra. Rośliny średniej wysokości. Odporność na wyleganie w fazie końca kwitnienia i przed zbiorem średnia. Odporność na askochytozę, czekoladową plamistość i rdzę bobiku – średnia. Optymalna obsada roślin około 50 szt./m².